

OBS DE BAKSTEEN

Vraag tien schooldirecteuren naar de beste indeling voor hun schoolgebouw en je krijgt tien verschillende antwoorden. Logisch natuurlijk, want elke school is uniek. Maar, vraag diezelfde schooldirecteuren tien jaar later hetzelfde en grote kans dat zij een ander antwoord geven dan tien jaar geleden. Daarom is het, zeker anno 2025, een must om schoolgebouwen flexibel en multifunctioneel te ontwerpen. In de jaren '60 (MuWi-scholen) en '70 (patio-scholen) hadden ze daar kennelijk minder last van, alhoewel sommige van dat type scholen verrassend flexibel en multifunctioneel blijken te zijn.

"Het gebouw ademt niet mee met de leerlingenstromen in de wijk", wordt nog weleens gezegd. Dat heeft voor een deel te maken met de conventionele wijze waarop veel scholen nog worden gebouwd. Een aannemer vertelde laatst dat het eigenlijk toch wel bizar is dat een arbeidskracht óp de bouwplaats een gevel maakt door handmatig stenen op elkaar te plakken waarbij de lijm op diezelfde bouwplaats nog moet worden gemaakt. En is die school klaar dan is hij letterlijk in de grond verankerd waardoor hij nóóit meer van zijn plaats kan komen.

Een wethouder verzuchtte eens: "Hadden we maar onderwijstipi's, die verplaats je wanneer je wilt en we kunnen er zó een paar bij plaatsen of juist weghalen." De kunst is dus om de gulden middenweg te vinden tussen OBS De Baksteen en OBS De Wigwam. Nu is OBS De Module wellicht niet zo'n pakkende naam, maar u krijgt een idee waar een mogelijke oplossingsrichting ligt.

Vaak wordt gedacht dat er bij het modulair ontwerpen van een school dan ook geen architect meer aan te pas hoeft te komen. Het is gewoon een kwestie van vierkantjes en rechthoekjes als lego-steentjes aan en op elkaar plaatsen. Daar doen we echter de (modulaire) bouwwereld en het werk van de architecten mee tekort. Ook een modulair gebouwde school moet stedenbouwkundig worden ingepast en mag, nee moet, esthetisch van waarde zijn.

Het werk van de architect verandert dus wel. Hij of zij zal de focus moeten verleggen van het van scratch af aan ontwerpen van een gebouw naar het integreren, aanpassen en optimaliseren van modulaire systemen.

Deze manier van denken sluit mooi aan op de vraag naar proces- en productstandaardisatie van het landelijke Programma Onderwijs-huisvesting. Sommigen krijgen de kriebels van het woord standaardisatie, omdat zij een eenheidsworst aan schoolgebouwen voor zich zien. Het is ook de kunst om het tegendeel te bewijzen. Architecten en bouwers, u weet wat u te doen staat! ◀

Martijn Droog | Landelijke Vereniging Onderwijsadviseurs (LVO)